

Første, at de indirekte Skatter have nogle Dyder — de kunne blive farlige, men de have Dyder — ligeoverfor de direkte Skatter paa flere Punkter. De angribes nu, fordi der er den Fare ved dem, at trykke mindre, de genere mindre, de fordele sig lempeligere og bevirke derved mindre Utilfredshed, men jeg siger, der er en Fordel ved dem, men man skal blot passe paa ikke at misbruge dem, fordi de ikke mærkes saa meget, saaledes at man dog overbeholdes derigjennem. Ved Siden deraf have de indirekte Skatter desuden den absolute Fordel, at det er den naturlige Form for en Veilighedsstat, medens enhver direkte Veilighedsstat er prisgIVEN den Vilkaarlighed, som altid følger med, at den ene skal jugere over den Andens Evne, og hvor retfærdig man end søger at jugere, kan dog en saadan Bedømmelse være fuldstændig urigtig. Den Veilighedsstat, som kommer igjennem en berettiget indirekte Skat, er fri for denne Vilkaarlighed. Nu siger man ganske vist, at Bedkommende, der bestattes direkte, kan strige op, og det er Noget, som de mindre Skikkelige gjøre og ere tilbøielige til. Ja vel, men Andre, der faae for lidt, tie stille. Man kommer let til en virkelig uretfærdig Fordeling. Jeg siger, derimod, at forsaavidt den indirekte Beskatning lægges paa den rette Maade, saa er det den retfærdigste og lempeligste Stat. Det er jo altid nødvendigt, at saa at sige hele Samfundet deler nogle af Byrderne. Medens man altsaa ganske vist just af disse Grunde skal have Opmærksomheden henvendt paa disse indirekte Skatter, saa tror jeg ikke, at der i og for sig er Fare for, at vi ikke skulle passe nok paa dem. Og det tror jeg allermeest, naar jeg i disse Aar har set, hvad det er for indirekte Skatter, som bestandig drages frem som de uretfærdige Skatter. Jeg vil forbigaa den enkelte Stat paa Manufacturvarer, som har et andet Moment, nemlig den rene Beskyttelse, og kun tage de rent fiskale, og i saa Henseende har jeg da næsten aldrig hørt Andet fremføre end Stat-ten paa Sukker og paa Petroleum. Det er bestandig dem, som holdes frem. Men nu mener jeg rigtignok, at Sukkeret er et heldigt Skatteobjekt, og at en Skat derpaa er en af dem, som man i Reglen i et Samfund har Lov til at anse for god, just fordi den har den Egenskab, som har faaet sit Udtryk i Statistikerens Betragtning af den, at den blandt de indirekte Skatter er et af de bedste Barometre til Maalingen af et Folks Velstand, idet den hviler mere paa dem, som have Evne, end paa dem, som ikke have Evne. Sukkeret er nemlig en af de Artikler, som man er i Stand til at formindste eller forsøge

Brugen af, alt efter som man har Raad der-til, og det er derfor, at den af Statistikerne er bleven betragtet som en god Maaler af Velstanden i et Samfund. Og de Overflag, der, saa vidt jeg veed, have været fremme herhjemme, have ogsaa i det Hele og Store godtgjort, at Forbruget af Sukker retter sig efter Folks Indtægter. Naar der saa hderligere er blevet sagt, at det just er urimeligt at lægge Stat paa Sukker, og at vi maatte ønske, at der blev brugt meget mere af det, fordi det er et udmærket Næringsmiddel, saa siger jeg: Ja, det er sandt; Sukker er et udmærket Næringsmiddel, nota bene i et Samfund, som har fuldt ud Raad til at bruge det. Det er et overordentligt godt Næringsmiddel, men man maa ikke tro, at det er særligt billigt. De andre Næringsmidler, der hde os de samme Stoffer, som Sukkeret gjør, have den væsentlige Fordel at være bethdelig billigere og meget mindre ensidige. Det er et meget ensidigt Næringsmiddel og kræver som sit Supplement andre Sorter Næringsmidler. Jeg tror derfor, at hele denne Agitation om, at Sukkerstaten er en Uretfærdighed, ikke har noget rigtig solidt Grundlag. Og jeg tror ikke, at det bliver solidere ved, at man fremfører det nye Moment, som fremkom fra det ærede Medlem fra Maribo (L. Larsen), der sagde, at ved Siden af alt Andet har Sukkeret Forudsætningen for, at vi kunde komme ind paa en Industri, som kan blive af uberegnelig Betydning for hele Samfundet, idet billigt Sukker er Forudsætningen for, at vi kunne komme ind paa Dyreening af vore Frugter og derved paa Hævekulturen i det Hele, der kan stille den lille Mand lige saa uafhængig som den store. Naa, jeg skal være den Sidste til at arbejde imod den Bestræbelse, som der sit sit Udtryk. Det er ikke min Skyld, at jeg ikke, da jeg for en Del Aar siden kom tilbage fra Udlandet, kastede mig over som Hovedgjerning at fremme dette, men jeg kunde ikke den Gang, der, hvor jeg havde Udgang, skaffe de Kapitaler frem, som behøvedes, fordi jeg ikke kunde overbevise Folk om, at der vilde være tilstrækkelig Forbrug af den Vare, der her er Tale om. Man maa jo nemlig vide, at de fleste andre Lande have en ganske anden Udgang til at producere Frugter end vi. Det er ikke mange Frugter, vi excellerer i, og særlig ikke i de fine Frugter, som forbruges hele Verden over; den Betydning, denne Produktion kan faae for vort Landbrug, er jeg overbevist om er overordentlig begrændset. Naar dette Moment altsaa fremføres, er jeg vis paa, at det er Drømmebilleder, der ville vise sig at være skuffende